

ЗБРОЙНІ СИЛИ ООН ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ПРИСУТНОСТІ НА КІПРІ У 1964 р.

У статті розглядається процес формування принципів операції ООН на Кіпрі в 1964 р. як складовий елемент міжнародно-правової діяльності. Висвітлена проблема кваліфікації кіпрського конфлікту та розподілення командних ролей в ЗСООНК. Особлива увага приділяється договорам, резолюціям та іншим документам, що створили принципово нові механізми миротворчості.

Ключові слова: Організація Об'єднаних Націй, миротворча операція, міжнародні війська, кіпрський конфлікт, міжнародна правова кваліфікація, операції кіпрського типу.

Миротворчість ООН на Кіпрі має свою багаторічну історію. Це одна з найдавніших операцій з підтримання миру, що не припиняється до сьогоднішнього дня. За 45 років свого знаходження на острові «блакитні шоломи» зустріли перешкоди та труднощі, які зараз враховуються при плануванні усіх подібних акцій. Багатомірне вивчення діяльності ООН з припинення кіпрського конфлікту допомагає об'єктивно оцінювати дієздатність ООН. Будь-яка миротворча операція забезпечується правовою базою, розробленою шляхом домовленостей між зацікавленими сторонами, спираючись на основні міжнародні правові документи. Від того, як буде кваліфікований конфлікт, як розподіляться ролі в миротворчих військах та визначаться їх обов'язки, залежить подальший успіх всієї операції. Засади, які були закладені в основу функціонування Збройних сил ООН з підтримання миру на Кіпрі (далі — ЗСООНК), визначили принцип сучасних миротворчих операцій. Тому вивчення юридичної основи, покладеної у функціонування ЗСООНК, надасть змогу краще розуміти проблеми сучасного миротворчого процесу.

В умовах «холодної війни», коли суперництво між США та СРСР поширювалось на усі сфери, в тому числі і на діяльність міжнародних структур, правове забезпечення операції з підтримання миру викликало суперечки в Раді Безпеки. Процес прийняття рішення стосовно компетенції ЗСООНК не

був винятком. Усі етапи прийняття рішення щодо відправки міжнародних контингентів супроводжувались гострими дискусіями між США і Великобританією з одного боку та СРСР з іншого. Ці суперечки вплинули на радянську та західну історіографію.

За період 60–70-х рр. ХХ ст. в СРСР був опублікований цілий комплекс наукових праць, який в повній мірі відображав політичний та науковий інтерес держави до правових проблем, пов'язаних з миротворчими операціями. У 1978 р. дослідник В. Н. Ковальов захистив дисертацію, присвячену кіпрській проблемі в ООН [1]. Автор особливо відмітив проблеми функціонування ЗСООНК. Л. М. Анісімов в своїй монографії показав суперечки та протиріччя між постійними членами Ради Безпеки при прийнятті рішення про формування і відправку ЗСООНК [2]. Цей аспект також присутній в працях В. А. Шмарова [3], В. А. Шахбазова [4], А. Ніколаса [5]. Спеціаліст міжнародного права М. М. Оманідзе в окремій статті дослідив юридичне забезпечення діяльності ЗСООНК [6]. Його робота базувалась виключно на офіційних резолюціях та Статуті ООН, що включає аналіз унікальних прецедентів, створених під час формування миротворчої операції. Кіпрська проблема посідає одне з головних місць в монографіях з загальних проблем миротворчої діяльності Організації Об'єднаних Націй. Такі дослідники, як Е. С. Александрова [7], Е. С. Кривчикова [8], В. С. Семенов [9] в окремих розділах своїх праць розглянули питання миротворчої операції на Кіпрі. Радянські вчені робили висновки, які можна сформулювати таким чином: перша фаза миротворчості ООН на Кіпрі та пов'язані з нею приготування (юридичні та технічні) мали за мету посилити присутність країн-членів НАТО в Східному Середземномор'ї. За аргументи подібної тези приводились протиріччя принципів функціонування ЗСООНК, відображеного в основних резолюціях, з положеннями міжнародного права, такого як Статут ООН. Короткий огляд історіографії проблеми вказаного періоду дає можливість зробити висновок, що ця тема була актуальною і вивчалась в двох напрямках. Один аспект розглядався в рамках загальної історії ООН, головним чином в розділах, присвячених миротворчості. Інший — це міжнародно-правові проблеми в рамках предметних досліджень з історії кіпрського конфлікту.

В сучасній російській науковій літературі історію миротворчих операцій вивчають переважно спеціалісти з міжнародного права. За останні 10 років в Росії були захищені дві дисертації присвячені проблемам Кіпру. Обидві праці розглядали міжнародно-правові аспекти кіпрської проблеми за останні 40 років [10]. Російський історик І. В. Вахітов виокремив правові аспекти ООН відносно Кіпрської кризи в окрему статтю [11], де звернув увагу на роль Генеральних Секретарів ООН та їх представників на Кіпрі у вирішенні проблеми. Тобто, в Росії спостерігається тенденція у вивченні вузьких аспектів кіпрської проблеми з юридичної точки зору. З українських дослідників слід зазначити В. С. Бруза, який в своїй монографії про ООН описав діяльність миротворців під час кіпрської кризи [12].

На початку 1964 р. кіпрський конфлікт досягнув загрозливих масштабів. Велика Британія зробила безплідну спробу залучити Грецію та Туреччину до процесу стабілізації ситуації в регіоні. Будь-який план щодо втручання сил НАТО у суспільний конфлікт стикався з принциповою позицією кіпрського уряду. Президент Кіпру наполягав на передачі миротворчих ініціатив тільки Раді Безпеки. Тому залучання ООН до розрішення конфлікту стало єдиною можливою альтернативою зменшення напруги на острові.

На початку січня 1964 р. представник Кіпру в ООН звернувся до Генерального Секретаря з проханням включити кіпрську кризу до проблем, що розглядає Організація, та відправити на острів свого представника. Греція, Велика Британія та Туреччина позитивно відізнались щодо залучання міжнародного спостерігача. Представник ООН отримував право від країн-гарантів співпрацювати з їх дипломатичними місіями на острові та командуючими національними військовими контингентами [13]. Таким чином, на початку 1964 р. країни, які були втягнуті у конфлікт, на офіційному рівні визнали необхідність втручання міжнародної спільноти у кіпрську проблему.

17 січня 1964 р., по завершенні Лондонської конференції, Генеральний Секретар ООН призначив свого особистого представника на Кіпрі. Їм став досвідчений у проблемах міжетнічних конфліктів генерал-лейтенант П. С. Гіані з Індії. В його

обов'язки входила інспекція епіцентрів конфлікту та складання доповіді відносно того, як спостерігачі ООН могли б вплинути на поліпшення ситуації на острові [14]. Гіані за період свого перебування в якості міжнародного посередника вивчав усі аспекти кризи та детально доповідав Генеральному Секретарю про ситуацію [15].

Перша сесія Ради Безпеки щодо подій на острові відбулась 18 лютого 1964 р. Обговорення кіпрської проблеми продовжувалось до 4 березня того ж року, коли було прийняте остаточне рішення про формування Збройних сил з підтримання миру на Кіпрі. Керуючись ст. 52 і 53 Статуту ООН, Рада Безпеки скликала надзвичайну сесію, на якій 4 березня 1964 р. була прийнята Резолюція 186. Резолюція кваліфікувала конфлікт як загрозу міжнародному миру та безпеці [16]. У головній частині цього документу містилась рекомендація відправити на острів ЗСООНК строком на три місяці, з можливістю збільшення часу перебування вразі відповідного рішення Ради Безпеки. Головною метою визначалось: «прикласти усі зусилля для запобігання поновлення зіткнень і, при необхідності, сприяти підтримці і відновленню закону і порядку та поверненню до нормальних умов» [17].

Рішення було прийняте країнами-членами Ради Безпеки більшістю голосів. Принциповим нововведенням стала стаття 4 Резолюції, в якій право призначати кількість та структуру ЗСООНК надавалось Генеральному Секретарю. Радянський Союз виніс обговорення цього пункту на окреме голосування, де він, Франція та Чехословаччина утримались від прийняття даного положення [18]. Радянські дипломати справедливо наполягали на тому, що такий параграф резолюції входив в протиріччя зі ст. 42, 43 та 47 Статуту ООН. Вказані пункти обговорювали процедуру створення миротворчих військ, де в якості головного керівника міжнародних збройних сил виступала Рада Безпеки як колегіальний орган та Військово-Штабний комітет, що обирався та керувався Радою Безпеки [19]. Проекти реформування ООН, згідно яким Генеральний Секретар отримував би більший вплив на Раду Безпеки, з'являлись і раніше. Яскравим прикладом таких проектів була Резолюція 377 (V) «Єдність на користь миру» від 3 листопада 1950 р. [20]. Згідно коректив, що містились в цьому рішенні, Генеральна Асамблея

отримувала право в разі необхідності приймати на себе деякі функції Ради Безпеки. На вказаний документ посилались усі інші члени ради Безпеки при прийнятті «кіпрської резолюції». Треба відмітити, що це був перший досвід введення змішаної форми керування миротворчим процесом в історії ООН. В подальшому багато операцій по всьому світі базувались саме на такому принципі.

Внаслідок прийняття Резолюції 186 головною відповідальною особою за операції ЗСООНК став Генеральний Секретар. Голова ООН залишав за собою право призначати головнокомандуючого ЗСООНК та особисто отримувати звіти про ситуацію на острові. 6 березня 1964 р. Генеральний Секретар У Тан повідомив про призначення головнокомандуючим ЗСООНК свого особистого представника на острові індійського генерал-лейтенанта П. С. Гіані [21]. Таким чином, Генеральний Секретар закріпив на посаді керівника миротворчими силами людину, яка мала досвід у вирішенні міжетнічних проблем та вже встигла увійти в курс справ щодо ситуації на острові в якості особистого представника ООН.

На початку березня 1964 р. ситуація на острові погіршилась у зв'язку з поновленням збройної сутички. Генеральний Секретар відправив телеграми урядам Кіпру, Туреччини та Греції. В своїх зверненнях до конфліктуючих сторін він призвав проявити витримку та взаємопорозуміння для того, щоб не погіршувати проблему [22]. 12 та 13 березня він отримав відповіді. Кожна з держав зайняла позицію, направлену на безапеляційне звинувачення свого опонента та нав'язування міжнародному посереднику своєї точки зору як єдиної вірної в цьому питанні. Така практика стійко увійшла у всі дебати в ООН між Грецією та Кіпром з одного боку та Туреччиною з іншого. Так, президент Кіпру назвав єдиними винуватцями конфлікту «турецьких екстремістів, які навмисно створювали інциденти шляхом збройних дій» [23]. Уряд Греції утримався від звинувачень будь-кого і залишився на відносно нейтральних позиціях [24]. Туреччина в своєму зверненні до голови ООН дуже різко висловились на адресу Афін, кіпрського уряду та усього грецького світу [25].

12 березня 1964 р. У Тан доповів про початок формування міжнародних збройних сил. За його словами, переговори про

надання своїх контингентів успішно розпочались з Австрією, Бразилією, Канадою, Ірландією, Великою Британією, Фінляндією та Швецією. Генеральний Секретар заявив про можливість в найближчий час сформувати миротворчу армію кількістю в 7 тис. чол., причому половину військовослужбовців обіцяла надати Велика Британія [26]. Представники інших країн на той момент ще узгоджували свою участь у миротворчості зі своїми урядами.

Того ж дня Генеральний Секретар запропонував на посаду посередника ООН на Кіпрі заступника начальника канцелярії Хосе Роль-Беннета з Гватемали. Він брав участь у січневих переговорах в Лондоні в 1964 р. в якості нейтрального спостерігача і тому був в курсі кіпрських подій. У Тан наполягав на його кандидатурі, вказуючи на багатий досвід посередництва. Роль-Беннет призначався особистим представником в Західну Нову Гвінею, Конго тощо [27]. Проте Туреччина категорично відмовилась від цієї кандидатури [28].

У зв'язку з тим, що одна з конфліктуючих сторін не прийняла кандидатуру, запропоновану У Таном, Генеральний Секретар призначив в якості свого особистого посередника іншого досвідченого дипломата. Ним став колишній прем'єр-міністр Фінляндії Сакарі С. Тоуміоя. З 1944 р. він практикував роботу у державних структурах своєї країни, а з 1959 по 1961 рр. став особистим представником ООН в Лаосі [29]. Генеральний секретар в спеціальній доповідній записці підкреслив необхідність посередника у миротворчому процесі на Кіпрі. Згідно цього документу, С. Тоуміоя наділявся усіма міжнародними привілеями та імунітетами як постійний працівник Секретаріату та Генеральної Асамблеї ООН.

Війська ООН на Кіпрі мали чітко визначений статус, отримували певні задачі, права та обов'язки. За перші місяці існування ЗСООНК була видана ціла низка документів ООН в формі інструкцій, де Генеральний Секретар корегував дії «блакитних шоломів» в умовах конкретних ситуацій. Резолюція не могла бути керівним документом, так як містила дуже стислі та нечіткі рекомендації із застосування збройних сил. Тому 11 квітня У Тан опублікував спеціальне пояснення, в якому розглянув можливі шляхи застосування ЗСООНК та узагальнив їх керівні принципи [30].

Принципи миротворчої діяльності полягали в розміщенні постів на дорогах, контролі над роззброюванням сторін, створенні «зелених зон» за аналогією з буферними територіями, які організовували британські війська на Кіпрі у 1963 р. для утримання громад від збройних нападів одна на одну. У документації ООН був визначений тактичний принцип застосування міжнародних збройних сил. Генеральний Секретар обмежив дії майбутніх миротворців принципом самооборони. Тобто, військовослужбовці ООН не мали права застосовувати зброю за власною ініціативою, а тільки у виняткових випадках для захисту визначених кордонів. Були обговорені такі випадки, як: захист блокпостів та автомашин ЗСООНК, на які здійснився напад; підтримка інших миротворців, що потребують допомоги чи прикриття; реакція на примусові дії проти «блакитних шоломів», де простежується загроза життю та здоров'ю військовослужбовців; протидія спробам проникнути на позиції військ ООН, або спробам вибити їх зі своїх укріплень; захист від спроб роззброїти ЗСООНК [31]. Тобто, в цих положеннях був затверджений принцип самооборони як фундаментальна основа міжнародної операції.

В кінці березня остаточно визначився статус військовослужбовця ЗСООНК. Генеральний Секретар ООН та міністр зовнішніх справ Кіпру заключили договір, в якому обговорювались умови знаходження міжнародних контингентів на острові. Особистий склад збройних сил ООН на Кіпрі отримував міжнародний статус. Тобто, ні на кого з миротворців не поширювався ані візовий, митний чи імміграційний режими, ані законодавство Кіпру. «Блакитні шоломи» зобов'язувались дотримуватись законів держави, де вони несли військову службу. Натомість, відкриття карної кримінальної справи проти будь-кого з миротворців розглядав суд країни, яку представляв військовослужбовець. Для підтримання дисципліни та порядку в лавах ЗСООНК оговорювалась спеціальна військова поліція ООН. Для контакту з місцевим населенням в структуру ЗСООНК вводилась так звана Комісія з розглядання претензій (ст. 38) [32]. Ця структура створювалась з двох членів, яких обирали відповідно Генеральний Секретар та кіпрський уряд. В її функції входило розглядання скарг кіпрських мешканців щодо моральної чи тілесної шкоди з боку військовослужбовців.

Пункт 32 цього договору передбачав вільне просування міжнародних збройних сил територією всього острова. Усі дороги, мости, аеродроми, порти та інші стратегічні пункти могли бути використані миротворцями у власних потребах з попереднім повідомленням про це кіпрський уряд [33]. Треба відмітити, що дане положення змінилось вже під час проведення операції, через що з'явилися зони, закриті для ЗСООНК.

Генеральний Секретар у своїх перших доповідях Раді Безпеки про діяльність ЗСООНК від 31 березня та 29 квітня 1964 р. детально окреслив тактичні та бойові задачі військових формувань ООН. В цих документах, окрім загальної інформації про процес формування контингентів та огляду ситуації на острові, містились конкретні інструкції для миротворчої операції на Кіпрі. Генеральний Секретар виділив наступні задачі, на здійснення яких, за його словами, повинні бути витрачені усі засоби: запобігання поновлення збройної боротьби; створення умов для встановлення та підтримання закону та порядку; повернення до нормальних умов та стабілізація ситуації на острові [34]. З приведеного документа можна зробити висновок, що ЗСООНК одержували можливість прямого втручання у внутрішні справи Кіпру і проводити контроль над судовими процесами, процесами з амністії, гуманітарними проблемами Кіпру тощо. З одного боку це пряме порушення Статуту ООН. З іншого боку — це єдина спроба домогтися стабільності в розрізненій за етнічним принципом державній системі.

Основні принципи застосування ЗСООНК: самооборона, нейтралітет, військове посередництво, «принцип буфера», контроль — створили основу для нового покоління миротворчих операцій. Західний дослідник з історії ООН П. Левіс ввів в науковий обіг таке поняття як «Cyprus-type operation» (тобто операція по типу кіпрської) [35]. Цим терміном автор називав усі операції після 1964 р., яким були притаманні такі риси, як передача основних керівних функцій Генеральному Секретарю, поділ території конфлікту на буферні зони (тактика інтерпозиції), принцип активної самооборони тощо. Таким чином, операція, що розглядається, стала свого роду еталоном та хрестоматійним прикладом для цілого покоління миротворчих операцій. Юридичне забезпечення формування ЗСООНК

створило прецедент в міжнародному праві для застосування системи серійних резолюцій, договорів та компромісів. Отже, тема представляє наукову та практичну актуальність та має перспективу подальшого дослідження.

Джерела та література

1. Ковалёв В. Н. Проблема Кипра и Организация Объединённых Наций (1954–1977 гг.). Автореферат. — М., 1978. — 26 с.
2. Анисимов Л. Н. Проблемы Кипра: исторический и международно-правовой аспекты. — М.: Международные отношения, 1986. — 180 с.
3. Шмаров В. А. Кипрская проблема в политике империализма (1963–1978 гг.). Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук. — М., 1979. — 20 с.
4. Шахбазов В. А. Кипрский вопрос в политике Турции (1960–1975). Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук. — М.: Институт востоковедения, 1977. — 23 с.
5. Николас А. Кипрская проблема в международных отношениях в 1960–1975 гг. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук. — К., 1979. — 24 с.
6. Оманидзе М. М. Юридическая основа вооружённых сил ООН на Кипре // Правоведение. — 1977. — № 4. — С. 111–116.
7. Александрова Э. С. ООН: Объединённые действия по поддержанию мира. — М.: Международные отношения, 1978. — 192 с.
8. Кривчикова Э. С. Вооружённые силы ООН. — М.: Международные отношения, 1965. — 191 с.
9. Семёнов В. С. Вооружённые силы ООН. Практика применения. — М.: Международные отношения, 1976. — 240 с.
10. Бредихин О. Н. Кипрский конфликт: генезис и основные этапы развития: дис. ... канд. ист. наук. — М., 2006. — 206 с.; Вахитов И. В. Кипрский конфликт в свете международного права: дис. канд. юр. наук. — Казань, 2004. — 215 с.
11. Вахитов И. В. Роль ООН в урегулировании Кипрского конфликта // Вестник ТИСБИ. — 2004. — № 2 (www.tisbi.ru/science/vestnik/2004/issue2/Kult5.htm#_ftnref17)
12. Бруз В. С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів. — К.: Либідь, 1995. — 64 с.
13. Документ S/5514. Доклад Генерального Секретаря Совету Безопасности относительно положения на Кипре от 13 января 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5514&Lang=R> [10 грудня, 2007 р.]
14. Документ S/5536. Доклад Генерального Секретаря Совету Безопасности относительно положения на Кипре от 17 января 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5516&Lang=R> [10 грудня, 2007 р.]

15. The Blue helmets: A Review of United Nations Peace-Keeping. — New-York: Department of Public Information, 1985. — P. 264–265.
16. Резолюция Совета Безопасности (186) от 4 марта 1964 г. // Организация Объединённых Наций. Сборник документов/ ред. Ватрушев. — М.: Наука, 1981. — С. 432.
17. Там же. — С. 432–433.
18. Оманидзе М. М. Указ. соч. — С. 114.
19. Устав Организации Объединённых Наций // Организация Объединённых Наций. Сборник документов/ ред. Ватрушев. — М.: Наука, 1981. — С. 155–157.
20. A/RES/377 (V) Единство в пользу мира от 3 ноября 1950 г. // [http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/377 %20\(V\)&Lang=R](http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/377%20(V)&Lang=R) [11 грудня, 2007 р.]
21. Сообщение Генерального Секретаря о создании и использовании сил Организации Объединённых Наций по поддержанию мира на Кипре от 6 марта 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5579&Lang=R> [10 грудня, 2007 р.]
22. Документ S/5593. Annex 1. Текст идентичных телеграмм, посланных Генеральным Секретарем президенту Кипра и министрам иностранных дел Греции и Турции от 9 марта 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5593&Lang=R> — P. 1–2. [11 грудня, 2007 р.]
23. Документ S/5593. Annex 2. Ответ, полученный от президента Кипра на телеграмму Генерального Секретаря // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5593&Lang=R> [11 грудня, 2007 р.]
24. Документ S/5593. Annex 3. Ответ, полученный от министра иностранных дел Греции на телеграмму Генерального Секретаря // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5593&Lang=R> [11 грудня, 2007 р.]
25. Документ S/5593. Annex 4. Ответ, полученный от министра иностранных дел Турции на телеграмму Генерального Секретаря // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5593&Lang=R> [11 грудня, 2007 р.]
26. Документ S/5593. Доклад Генерального Секретаря об организации и использовании сил Организации Объединённых Наций по поддержанию мира на Кипре от 12 марта 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5593&Lang=R> [10 грудня, 2007 р.]
27. Документ S/5593.
28. Документ S/5593. Add. 1.
29. Документ S/5625. Сообщение Генерального Секретаря о создании и использовании сил Организации Объединённых Наций по поддержанию мира на Кипре от 26 марта 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5625&Lang=R> [11 грудня, 2007 р.]
30. Документ S/5653. Записка Генерального секретаря, касающаяся некоторых аспектов функций и операций Вооружённых сил Организации Объединённых Наций по поддержанию мира на Кипре //

- Совет Безопасности. Официальные отчёты. 20 год. Дополнения за апрель, май и июнь 1964 года. — Н.-Й., 1964. — С. 8–9.
31. Документ S/5653. — С. 8–9.
 32. Документ S/5634. Annex 1. Письмо Генерального Секретаря Организации Объединенных Наций на имя министра иностранных дел Кипра от 31 марта 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5634&Lang=R> — P. 18.
 33. Документ S/5634. Annex 1. — P. 15–16.
 34. Документ S/5634. Доклад Генерального Секретаря об организации и использовании сил Организации Объединенных Наций по поддержанию мира на Кипре от 31 марта 1964 г. // <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=S/5634&Lang=R> [10 грудня, 2007 р.]; Документ S/5671. Доклад Генерального Секретаря Совету Безопасности об операциях Вооружённых сил Организации Объединённых Наций на Кипре // Совет Безопасности. Официальные отчёты. 20 год. Дополнения за апрель, май и июнь 1964 г. — Н.-Й., ООН, 1964. — С. 51.
 35. Lewis P. A Short History of United Nations Peacekeeping // Soldiers for peace / Editor B. Benton. — New-York: Facts on File, 1996. — P. 38.

S. V. Kovalskiy

UNITED NATIONS MILITARY FORCES AND THEIR LAW SUPPORTING ON CYPRUS IN 1964

This article concerns the process of Cyprus UN's peacekeeping formation in 1964 as an essential part of international law activity. The problem of Cyprus conflict's qualification and command roles' allocation are covered in the article. Special attention was paid to the treaties, resolutions and other documents that created a peacemaking mechanism never existed before.

Key words: United Nation Organization, peacekeeping operation, international forces, Cyprus conflict, international law qualification, Cyprus-type operations.

С. В. Ковальский

ВООРУЖЕННЫЕ СИЛЫ ООН НА КИПРЕ И ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИХ ПРИСУТСТВИЯ НА КИПРЕ В 1964 Г.

В статье рассматривается процесс формирования принципов операции ООН на Кипре в 1964 г. как элемент международной правовой деятельности. Освещена проблема квалификации кипрского конфликта и распределения командных ролей в ВСООНК. Осо-

боє внимание уделено договорам, резолюциям и иным документам, создавшим принципиально новые механизмы миротворчества.

Ключевые слова: Организация Объединенных Наций, миротворческая операция, международные войска, кипрский конфликт, международная правовая квалификация, операции кипрского типа.

УДК 94(470+571):37.035.7:929Суворов»750/1800»

Н. О. Петрова

ПРО СУВОРОВСЬКІ ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ

Стаття присвячена аналізу принципів виховання і навчання, яким О. В. Суворов надавав великого значення. Особливу увагу приділено вихованню за допомогою формування якостей, необхідних для повноцінної життєдіяльності людини і суспільства в цілому, а також формуванню якостей воїна.

Ключові слова: О. В. Суворов, виховання, воїн, особистість.

Загальновідомо, що О. В. Суворов надавав великого значення вихованню за допомогою формування якостей, необхідних для повноцінної життєдіяльності людини і суспільства в цілому. Як воєначальник, який завжди ставив перед собою максимальні завдання, він розумів, що їх виконання можливе не тільки за умов наявності добре навченого військовій справі виконавця, але і солдата, який володіє високими морально-вольовими якостями. Останнє відноситься до сфери виховання, і Суворов О. В. розумів, наскільки це складний і тривалий процес, який потребує спеціальної підготовки, системи, що базується на конкретних і зрозумілих принципах. Розглянемо деякі з них.

Аналізуючи зміст його листів, рапортів, різних документів, що мають відношення переважно до військової діяльності полководця, можна виділити принципи формування особистості, які він поділяв. Якщо виходити з того, що з латинської *principium, principio* — «початок», «перш за все», то одним з